

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zonta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Tip. Huala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznana in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Naše zadeve.

Ako si natančneje ogledamo naše splošno narodno življenje in gibanje, najdemo mnogo napačnega, kar sploh kazni našega narodnega življenja pravo vrednost. Izvor teh napačnosti se nahaja prvič: v narodu samem, drugič: v splošnej upravi ali zakonodajstvu.

Oglejmo si najprvo napačnosti, katere izvirajo iz naroda samega. Komur je znano naše narodno pesništvo, komur so znani starejši in mlajši pesniki slovenski, slovensko pripovedništvo — komur je sploh znano splošno življenje slovenskega ljudstva, bode lahko sodil, da vsled takih razmer slovensko ljudstvo nikdar bogato — ali vsaj premožno biti ne more.

Slovenec je žive in vesele narave, katere lastnosti sto in stoletni guleči ga jarem tujstva ni mogel v njem zatreti, kar pri naših južnih bratih — Črnogorcih opazujemo prav nasprotno. V narodnej zadevi smemo stvarniku za to nam ohranjeno lastnost iz srca hvaležni biti, ko je po drugej strani — v gospodarskem oziru nam dokaj škodljiva.

Komu ni znana slovenska veselost, katero lahko opazujemo pri raznih prilikah: ob cerkvenih žegnanih, o semnjih dnevih, o pustu in mnogih drugih primernih veselicah — da, celo o nedeljah in večih praznikih. O takih prilikah, naj si bode uže trden kmet, siromašni kajzar ali ubogi težak — ne pozna nikdo varčnosti, temuč pije v veselje in potem uka v pozno noč, da se razlega čez hrib in čez plan.

V posameznih krajih, vzlasti kder imajo manj zemlje in kder se navadno nahaja največ ubožcev, nahaja se večidel mnogo vsakovrstnih rokodelcev, kateri leto in dan še precej zaslužijo. Tudi hodil mnogo naših ljudi si vzlasti na Hrvaško in Slavonijo, poslednji čas tudi v Bosno in Hercegovino zaslužka iskati, ali žalibog, da pri vsej pridnosti, katere je našemu ljudstvu kot prirojena, vendar ne dosežejo onega vspeha, kateri bi pri tolikej pridnosti in požitvalnosti moral stati na prvem mestu. Uzrok temu sem omenil uže zgoraj, sedaj pogledjmo še splošni način življenja našega ljudstva.

Znano je, kako varčno živé Italijani in Hrvatje (tako imenovani Kastavci) katerih poglavitna hrana je polenta, kisle zelje in fižol — k večjemu si kateri privošči v nedeljo ali praznik kupico vina, mej tem, ko Slovenec ne more brez boljše hrane in pijače niti en teden živeti. In ni znano, koliko denarja imenovani leto za letom v svojo domovino pošiljajo, ko si nasprotno Slovenec velikokrat niti toliko ne prihrani, da bi imel za pot pri povratku v domovino?

To je pa prečno risano in ta človek izliva ves svoj srd na slovensko ljudstvo, ter ga pred svetom

črni — tako, vem, utegne mi kateri nevoljno reči. Ali dragi moj, veruj mi, da ne sovraštvo do slovenskega ljudstva, katero uže zdavnej iz globočine srca ljubim, ampak gola istina in namen temu ljudstvu koristiti, izvalil mi je one besede na papir. Kolikokrat sem imel priliko se tega sam prepričati in iz ust onih, kateri so enake stvari učakali, to slišati. — To tedaj je splošna slaba stran našega težaka, kateri se črni živini enako trudi od zore do mraka — dan za dnem — a žal, da ne vé zakaj.

Nič bolje se ne godi pri kmetovalcih. — Varčnosti in lepega reda, kateri je duša gospodarstva, premočno pogrešamo. Žalost in opravičena nevolja se polasti človeka, ko vidi dan na dan toliko nemarnosti pri gospodarstvu in gospodinjstvu.

Istina je, da so vzlasti v poslednjih letih druga za drugo vršeče slabe letine mnogo uboštva prouzročile mej narodom, ali ako v enakih okoliščinah opazujemo življenje bodisi cele skupine ali posameznika, prepričamo se naposled, da je k ljubju vsem slabim letinam, pri gospodarstvu in gospodinjstvu pogrešajoči se red največ kriv, da se največkrat tudi o času dobrih letin slabo živi.

Oglejmo si še neko drugo slabo stran našega kmetovalca. Znano je, kako znatne svote denarja izda naš kmetovalec za obleko, vzlasti se to v najobilnejšji meri godi tam, kder je veliko ženskih v hiši. Dandanašnji, ko so se po vsem svetu razširili tako imenovani modni časniki, ženski spol čedalje bolj hrepeni po lišpu — po novih oblekah, in uže malo da ne vsaka dekla hoče imeti po najnovejšem kroju urezano obleko. Prav tako se tudi za možke obleke silno denarja izda; koliko se zopet potrosi za obleko otrokom, hlapcem, deklam itd. Vem, da me v tem slučaju utegne zopet kedo zavrniti: saj obleka dandanašnji dan ni draga in manj stane, ako jo kupim, nego da jo doma delam. — Da, dragi moj, nekoliko je uže res, kar trdiš, ali povsem vendar ne. Poslušaj! Pred tridesetimi leti so tovarne izdelovalce mnogo boljše blago, nego dandanes, in če tudi si ga moral dražje plačevati, pa si ga tudi dalj časa nosil. Dandanašnji tovarniški izdelki so pa mnogo slabiji, in za stran manjše cene nisi vendar nič na dobičku, ker te le malo časa trpi in zopet moraš skrbeti za denar, da kupiš novo blago.

Ako bi gospodar vse to natančno preračunal, ustrašil bi se tolike potrate, in gotovo bi začel premišljevat, kaj in kako naj stori v prihodnje, da se ogne toliko potratnemu — dragemu — a vendar slabemu življenju. In k temu se dá — ne rečem prelahko — a vendar z dobrim uspehom odpomagati. Menda še ni dobrih trideset let, ko so po nekaterih

krajih kmetovalci redili več ovac, ter se — z malo izjemo — edino z domačo obleko oblačili. Obleka jih je trpela po več let; volne, kolikor je niso mogli doma porabiti, projali so prekupcem. Zraven tega so pridelali mnogo siva in skute, kar vse je vrglo lep denar in dober gnoj je polje orodoviti.

Žal, da se v primeri onej dobi nahaja silno malo ovac, vsled česar je tudi mnogo blagostanja zginolo iz dežele. Tudi se je pred enoliko leti sejalo mnogo več lanu in ženske so imele v pozimskem času vsaj nekaj dela, katero se jim je tudi dobro izplačalo, kajti ni bilo treba šteti novcev za tako imenovani »musulin«, temuč ostali so doma na razpolaganje za druge potrebnije stvari.

Dalo bi se naštetih še veliko enakih primerljajev, kateri bi nam pokazali še v večej meri uzroke propadanja občega blagostanja, a naj zadostujejo navedeni, iz katerih si lahko vsako sam predstavi še nadaljne uzroke, kateri močno uplivajo na vedno večje pešanje občnega blagostanja.

Prepričan sem, da se hode temu od nekaterih strani oporekalo, ter rekalo: e, kaj to, to so le malenkosti, katere ne pospešujejo, niti ne ovirajo napredka občnemu blagostanju. Kmetov blagostan obstaja edino v tem, ako mu polje, trta, drevje obilno rodé, in da ima v hlevu lepo živino, tako se navadno sliši govoriti. Da, nikdo ne more temu oporekati, ali oporeka se lahko temu, kar je edino uzrok, da ni tako. In uzrok smo povedali uže zgoraj, kateri v družbinskem življenji kakor lesni črv malo po malo, a vedno dalje in dalje gloje — toliko časa, da priglode do konca in ubogi kmet naposled niti toliko ne zmore več, da bi si živino prav gleštal, polje gnojil, trte obdelaval itd. in nekega dne se zgodi, da ga na njegovem gospodarstvu zmanjka. To je tedaj velik uzrok splošnemu propadanju narodnega gospodarstva in blagostanja, kajti ljudstvo malega ne zna ceniti, in nastopek temu je, da potem velikega nema.

Na primer: Ti hočeš, da bi ti polje obilo rodilo, vsaj toliko, da bi ti ne trebalo živeža za drag denar kupovati — ali poglej, priporoča se ti: skrbi za najdražji biser pri gospodarstvu — za gnoj, brez katerega si še srednje letine niti misliti ni. Kaj pa ti temu nasproti storiš? — To malo, kar imaš, puščaš v nemar, tako da naposled nemaš skoraj kaj na njivo peljati, ali k večjemu suho listje. S živino ravnaš isto tako; krmiš jo ter postiljaš le za največjo silo, potem pa praviš: e, ko bi imel jaz tako živino, tako polje, take travnike, kakeršne ima moj sosed, ali jaz sem ubog, ne morem do tega priti. Dragi moj, tako govorjenje je prazno in tebi pogubno. Ozri se okrog in le nekoliko preudari svetovne in živenske okoliščine in

Podlistek.

Trst in okolica.

(Zgodovinske črtice, spisuje M. Skalovič.)

(Dalje.)

Tržaško mesto se je bilo razširilo pod Josipom II. posebno na južno zahodnej strani v okraju imenovanem ss. Mučenikov (ss Martiri) tja od starega sv. Antona, ter se po istem cesarju zvalo Jožefovo preimestje (borgo Giuseppino). Škoda, da se je cesar Josip preveč vtikal v cerkvene zadeve, ter hotel tudi tu vse po novem kopitu prestrojiti. Prav primerne so bile sicer neke postave n. p., da se ne sme več v cerkvah v družinskih rakvah mrličev pokopavati, a drugi prepisi zadevajo malenkostne stvari, ter se nam dandenes zde kakor otročarije n. p., da se ne sme več ko dve sveči rabiti pri sv. mašah, da se ne sme nijen kip Marijin obleči, da se ne sme toliko roženkrancev, križev potov litanijskih, i. t. d. opravljati. Na smrtnej postelji je cesar Josip II. marsikatero naredbo preklical, a duh Josipov je še dolgo vladal v zakonodajstvu, oni duh, kateremu pravimo: »Jožefinizem«, po kojem bi se cerkev vedno imela ravhati le po prepisih in ukazih vlade kot vrhovne zapovedovalke v državi.

Kratko časa, le dve leti od 1790—1792 je vladal Avstrijo nastopnik in brat Jožefov, Leopold II. Če prav je na Toskanskem, kder je pred vladal, marsikatero novotarijo vpeljal, v Avstriji je večinoma le preklicaval Jožefinske naredbe, ter puščal staro življenje, kakor so bili ljudje navajeni. Dvakrat je obiskal tržaško mesto l. 1790 in 1791. Koj s početka ob nastopu njegove vlade je tržaški magistrat sklenol odbornike odposlati k njemu na

Dunaj s prošajo, da potrdi vse prejšnje stare mestne pravice in svoboščine. Cesar, zvedevši ta sklep, svetuje, naj pismeno ulože prošnjo pri cesarskem gubernérju, grofu Pompeju Brigido, vendar jim dovolil, da mestni župan, kojega bode cesar imenoval, naj se izbere izmej patricijev (plemenitašev) tržaških. Takrat je mnogo zaslužka dajala povečana ladjetovornica (škver) nekega inženirja Pamfilija, ki je imevala svoje prostore na bregu poleg sedajnega velicega kanala in tja proti molu »Ključ« (sedajni železniški postaji). Cesar Leopold II. je umrl za kočicami v 1. dan marcija 1792. Velika je bila žalost in zmešnjava na Dunaji in po vsem cesarstvu, kajti prav tačas so se kopičili črni oblaki od zahoda s Francozkega, kder je nastala l. 1789 ona strašanska prekucija, znana pod imenom francoska revolucija, in Avstrija je zgubila skušenega vladarja. Leopold je imel deset sinov, izmej kojih je bil 24. letni Franc najstarejši, drugi so bili: Ferdinand nadvojvoda toskanski, Karol Leopold, palatin ogrski (+ 1795), Jožef nastopnik v palatinskej časti, Anton, veliki načelnik nemškega reda, nadvojvoda Janez, Rainer, Ludovik, Rudolf knez in vrhovni škof olomuški, in dve hčeri: Marija Terezija in Marija Klementina.

Do l. 1804 se je nastopnik Leopoldov kot nemški cesar imenoval Franc II., a po onem letu pa od 1804—1835 Franc I. avstrijski cesar. Kako in zakaj se je ta prememba godila, in kake razmere so takrat bivale v Trstu, to nam je obravnavati v oddelku:

V.

Trst za časa francoskih vojn (1790—1815).

Kadar se v silnej poletnej vročini nakrat nebo stemni i vihar začne razsajati, bliska, grmi, ploha se ulije, toča vsuje, — veliko škode naredi tako

vreme, a vendar tudi korist prinese: zrak pekoči razhladi in očisti, zemljo namoči ter jo bolj orodoviti. Taka je bila velikanska francoska prekucija ali revolucija h koncu prejšnjega stoletja.

Marsikaj gnjilobnega in kužnega se je bilo prisadilo državnemu telesu francoske dežele, in krv je v narodu skipela in po silnih naporih in krvavih bitkah se je polagoma zopet utešila. Kraljevi dvor, plemenitaši in grofovi in velika duhovska in deželna gospodstva so preveč odirali ubožega kmeta. Moralo se je na vsak način kaj premeniti. Pa še veliko več, nego tlačenje kmetovalcev in obrtnikov, provzročila je francosko revolucijo silna drznost neklih brezbožnih pisateljev, ki so svoja prenapeta načela o svobodi, enakosti in bratovstvu vsen ljudi po brezštevilnih spisih širili mej narod, in ga hujskali k uporju proti zakonitemu kralju in proti cerkvi.

L. 1789 se ustanovi v Verzalju (pri Parizu) tako zvana narodna skupščina, ki odpravi predprave plemenitašev, in kralja prisili, da se jim uda. Ko so to zvedele sosedne vlade, hotele so kralju pomagati, in to je dalo povod krvavim vojnjam mej Francozi in sosednimi deželami, katere vojne so se unele koj po smrti nesrečnega francoskega kralja Ludovika XVI., kateremu so bili puntarji v Parizu na novega leta dan 1793 na giljotini glavo odsekli. Narodna skupščina je v 21. dan septembra 1792 razglasila republiko francosko.

Uže pred je napovedala vojno Avstriji in Prusiji. Z raznim vspehom se bojujati obé stranki na pobrežji reke Rene, dokler se ne prikaže nenaavadno bistroumni in pogumni vojskovodja francoski, Napoleon Bonaparte. Še le 24. leten je uže general, njegove čete so ga obožavale, in povsod jih je znal tako navdušiti, da so zmagovale. Na južnem bojišči se je najprej odlikoval, v Piemontu

vsa znamenja bodo ti pričala, da Bog ni uboštva niti tebi, niti komu drugemu prostovoljno odmenil, češ, ti moraš ostati ubog, temu ti sam si svojega uboštva kriv, ker nisi hotel poslušati koristnih nauk, ter po pridnem in praktičnem delu ne zboljšati svojih slabih razmer.

(Konec prihodnjic.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V četrtek je sprejel cesar delegacije ter je s živo zadovoljnostjo poudarjal, da so zunanje državne razmere vsekoli vesele, rekel je: uspešno gojenje naših prijateljskih razmer do vseh evropskih držav in vzdrževanje in zagotovljenje miru ste najbistveniji nalogi moje vlade. V egiptovskem prašanju vse vlade delajo složno in je pričakovati, da se ugodno reši. Omenil je nadalje preuredbe vojske in pristavil, da se redne potrebščine zaradi tega ne pomnože. Za javno varnost v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji je treba tam doli nekoliko časa še nekaj več vojakov; pomirjenje sicer se ni dokončano, ali dela se na to po administrativni poti, da se to zgodi. Cesar se nada, da delegacije predloge vestno preudarijo in da bodo vlado s patrijotičnim delovanjem podpirale. — Delegacijam za Bosno in Hercegovino predloženi račun za leto 1883 kaže 7.217.819 gl. stroškov, in 7.039.809 gl. donokov, tako znaša prebitok 178.010 gl.

V delegacijah je bil 25. t. m. dr. Smolka soglasno za načelnika izvoljen. V zahvali je izrekel, da upa od modrosti delegatov, da se bodo ozirali na interese čutilno obremenjenih davkoplačevalcev, da pa tudi državi ne odreko, kar je potrebno za ohranitev in okrep državne moči. To bode ugajalo blagodušnim namenom cesarja, o katerem vsak dan vidimo, kako mu je blagostanje njegovih ljudstev na srcu.

Skupni proračun za leto 1883 kaže te potrebnosti: ministerstvo za zunanje zadeve 4.246.900 gl., vojaštvo: redni troški 102.800.921 gl., izvenredni troški: 8.774.621 gl., skupni finančni proračun 1.962.661 gl., računstvo 125.665 gl., skupni troški 117.910.768 gl. Če se odbije dohodki z 3.248.780 gl., in carinski prebitok z 14.670.225 gl., ostane 99.991.763 gl. potrebnosti. — Izvenredne potrebnosti za Bosno in Hercegovino znašajo 8.988.000 gl.

Z Dunaja se poroč, da cesar pokliče v gosposko zbornico dvanajst novih udov, med temi tudi prelata.

V Dolenje-avstrijskem deželnem zboru je prof. Suess nasvetoval, naj se podeli občinska pravica vsem tistim, ki deset let v občini stanujejo, davke plačujejo in neomadeževano živé, a zbor je ta predlog zavrgel. Taki so liberalci!

Šleskim sodnijam je pravosodnje ministerstvo zaukazalo, da morajo sprejemati vloge v češkem in poljskem jeziku in tudi zapisnike v teh jezikih spisovati; deželni načelnik pa je rekel v deželnem zboru, da bo na to delal, da bodo politične gosposke ustrezale jezikovnim potrebam v občini z ljudstvom.

V hrvaškem deželnem zboru se je 24. t. m. sprejel vladni predlog glede inartikulacije krajske postave z 39 glasovi proti 19; vsled tega se je pričela specialna debata o tem predmetu.

Vnanje dežele.

Srbskemu kralju je najprej srečo vošil naš cesar, da ga je Bog obvaroval smrtnega orožja, za njim drugi vladarji. — Ko so stanovanje napastnice preiskali, našli so list, na kateri je ona zapisala te besede: Moram umoriti njega, ki je smrtno sodbo zoper mojega junaka Jefrema podpisal. Na morišči hočem umreti! Pozor! Ne zgrešil! — Govori se tudi o neke zaroti; urednika časnika »Borba« in vdovo polkovnika Kničanina in več drugih so zaprli.

O poskušnem umoru srbskega kralja časniki mnogo pišejo. Vdova Ilka Marković, ki je hotela kralja ustreliti, rojena je na Ogorskem ter je v rodu z sedanjo kraljevo srbsko roditeljo po ženskem pokolenju. Kar je bil nje mož obsojen in ustreljen, živela je mirno in tiho otožna v samotni. Srbska država jej je bila dolžna znamenito vsoto, ali brez uspeha je plačilo

na Laškem je združeni vojni avstrijsko in piemontesko potokel, kralja sardinskega Viktor Emanuela prisilil, da je odstopil Franciji Nico in Savojo, vzel je potem Avstrijem Milan, pozneje Mantovo in 3. febr. 1797 dere naprej skoz Friulsko, Gorico, Koroško na Štajersko. Kamor so prišli Francozi, vse je pred njimi bežalo, ljudje so skrivali robo po kavih pečinah (na Krasu), blago so izganjali v gozd.

A pribumel je francoski budournik valje v Trst v 23. dan marta 1797. General Dugua se polasti mesta in napove vojni davek tri milijone frankov, ukaže izročiti in v mestno hišo prineset vse orožje, moški vsi naj nosijo na klobuku »korkardo« kot znamenje francoskih republikancev, sploh naj le brez strahu opavljajo svoje poste in nič žalega se jim ne zgodi. — Mej tem pa je Napoleon z Avstrijo sklenol najprej primirje v Ljubnu (Leoben) na Štajerskem in stalni mir se pogodi in podpiše, ko se Napoleon se svojimi četami umakne na Laško, v grajščini »Campofornio« (blizu Vidma) v 17. dan oktobra 1797. Ko se je na Talijansko vračal, prišel je Napoleon 29. dne aprila v Trst, kder se je ustavil le 24 ur.

Tržačane je pahalil za njih vedenje, ter ko so mu poklonili lepega konja belca in dar, odpustil jim je od naložene vojne globe (3 milijone frankov) štirstotisoč frankov. V notranji mestnej upravi se ni nič kaj posebnega premenilo v onih dveh mesecih, ko so Francozi prvokrat zasedli Trst od 23. marta do 24. maja 1797.

(Dalje prihodnjic.)

zahtevala od prejšnje in sedanje vlade. Ona ima okoli 35 let, jako je izobražena in bila je nekaj prava krasotica. Grenko je časi tožila bitko svojo usodo, ali hudobnega naklepa ni nobeden od nje pričakoval. Ko je bil nje mož obsojen, prosila je brez uspeha kneza, naj ga pomilosti. V svojem obupu je takrat brzjovila svojemu soprugu, ali jo pusté k njemu. Ali vojna sodba je urno delala. V malo urah je dobila uboga žena uredski brutalni odgovor:

Napisanec počiva pod zemljo; poslanica se ne more izročiti!

Ruski senat je sklenol velik del konfisciranih posestev v zahodnih okrajinah lastnikom ali njih dedičem nazaj dati. — Ruska vlada je prepovedala, konje v Avstrijo in v Nemčijo prodajati, ter ukazala, naj se vsi konji popišejo.

Iz Moskve je pobegnil blagajnik sirotišnice Polapov ter izneveril nad deset milijonov rubljev v vrednostnih papirjih.

V Odesi so zaradi revolucijskega rovarstva 75 osov zaprli. V stanovanji necega studenta so našli tajno tiskarnico in mnogo nihilističnih proklamacij.

Turška vlada se je obrnola na rusko, naj se jej dovoli, da prvi obrok vojne odškodnine namesti 1. januarja 1883 plati še le 1. marta. Ruska vlada pa je odgovorila, da tega ne more dovoliti.

Sodniki, ki v Monteau sodijo zarotnike, ne morejo sodbe izvršiti, ker dobivajo pisma, da bodo umorjeni, ako obsodijo zaprte ude črne bande, katera je po vsem Francoskem razširjena. — V Lionu so našli skrivno dinamično fabriko, katere lastniki so ubežali. Vse to kaže na burne, grozne čase.

Francoska vlada je dobila v roke dokaze, da se je osnovalo neko mejnarodno društvo, katerega namen je pokončevanje vlastine. Sedež tega društva je v Genfu na Švicarskem. Vlada je dobila v roke mnogo pisem francoskih udov tega društva.

Angleški parlament se je 24. t. m. zopet odprl. Oba zbornici, ker ste angleškega ljudstva glas, navdušeno pozdravite Gladstona, ki je z svojo srečno politiko in vojno srečo v Egiptu visoko povzdignol slavo angleškega naroda.

Na Angleškem je navihta 24. t. m. grozno škodo napravila. Pri Dorchesteru je porušila železniški most, na Temsi se je potopilo 30 čolnov, več ladij se razbilo in povodenj je poplavlila in pokončala mnogo polj.

Irska liga je napravila zadnje dni po vseh mestih tabore, na katerih je razvijala svoj program, ki ima te točke: sklicanje starega irskega parlamenta, popolnoma preduragačba agrarnih zadev, razširjenje občinskih in parlamentarnih pravic, samouprava in nazadnje pospeševanje gospodarskih in obrtniških interesov.

Arabijev zagovornik je dobil v roke vsa pisma, katera sta si pisala Arabi in turški sultan. Ta pisma silno kompromitirajo turške oblastnike in sultana samega, zato sultan zahteva, da se preiskava zoper Arabija potlači.

Čuje se, da egiptovsko ministerstvo priporoča namestnemu kralju, naj se tožba zoper Arabi pašo potlači, ker se boji taci razjasnil, katera bi sramoto delala kralju, glavni vodji vstaje pa naj se iz dežele izženó.

Kriči prorok je v Sudanu zopet pretepel egiptovsko vojsko, on stoji pred mestom Kartum, ter se ga hoče polastiti.

Francoski in kitajski vojaki so zasedli državo Anam in bati se je razpora mej francosko in kitajsko vlado.

Dopisi.

Iz tržaške okolice 23. oktobra.

(Vreme, repatica.) Neprenehoma padajoči dež dela tudi nam preglavico. Da se le nebo za malo časa razvedri, uže nam pripodi silni jug črne goste oblake in zopet začne liti dež. Zemlja je preobilo napita in premočena. Potem takem če se razvedri in burja začne pihati, pričakovati je hudega mraza. — Nekaj časa je uže, kar se opazuje rano zjutraj na nebu velika repatica. Lepo je videti jo zjutraj pri jasnem nebu. Posebno krasen je veliki rep. Ali pristo praznoverno ljudstvo se tega močno straši. Posebno se bojé zaradi nenavadno velikega svetlega repa. Eni trdijo, da bo silna vojna, drugi, da bo huda bolezen in lakota. Naše ubogo ljudstvo še vedno veruje take praznovernosti. Veruje se še na copernice in mnoge druge prazne vraže. Posebno ženske so prve v teh rečeh. Dobro bi bilo, da bi pametni ljudje naše ljudstvo o takih praznovernostih poučili. Ni-li Bogu mogoče poslati vojno, lakote in bolezn brez repatice?

Iz Gorice 26. oktobra.

(Podpora v korist po toči poškodovanim občinam na Goriškem.) Deželni zbor goriški je v zadnji sesiji dovolil 3000 gl., da se razdelé mej občine po toči poškodovane ter obrnejo za javna dela, pri katerih bi si ubogo ljudstvo zaslužilo potrebnega živeža. Deželni odbor je ta denar tako razdelil:

Cestni odbor za ajdovski okraj dobi 800 gl., da s tem zneskom in onimi 1000 gl., ki so se mu posebe dovolili, predela skladovno cesto mej Kasovljem in Rifenbergom; občina sv. Križi 200 gl., da popravi svoje občinske poti proti Dobravljem in mailm Žabljem; občina Skrilje 200 gl., da popravi občinsko cesto od sv. Tomaža preko Skrilj, 200 gl., da zravni in popravi cesto, katera veže Vrtovin z državno cesto pri Potočah; občina Vrtovin 200 gl., da uravna obč. cesto, katera drži od Gorenje vasi preko vasi pri cerkvi do državne ceste pri Čebulin; občina Šmarje 150 gl., da napravi mostiče na svojih občinskih potih; Sempas 200 gl. za popraviljanje občinske poti pri mostu, ki se ima sezidati z deželno podporo 500 gl., občina Ročinj 50 gl. za popravo občinskega vodotoka; občini Kanal in Ajba 1000 gl. za uravnavo občinske poti od državne ceste pri Gorenjej vasi do Marija Celja. Za vsa ta dela naj se rabijo ubogi, za-

služka potrebni delalci iz tistih vasi, katere so po toči najhuje trpele.

Te dni je umrl na Dunaji deželni poslanec goriški Leopold grof Strassoldo v moškej dobi 52 let. Rajniki je zapustil vdovo, rojeno grofico Bubna, in 3 majhne otroke. V deželnem zboru je bil zastopnik ital. velicega posestva. O njem ni druzega posebnega poročati, nego da je vedno vstajal in obsedal z italijansko večino. V zadnji sesiji se ni deležil zborovanja; samo takrat je prišel menda na mizljaj iz Trsta, ko je šlo za glasovanje zoper razširjenje volilne pravice na tiste obdačence, koji plačujejo 5 gl. davka.

Iz Lokavca 21. oktobra.

(Novi mostovi, naša cesta in prihodnje volitve.) Hvala Bogu, dočakali smo toliko zaželenih novih mostov čez potok »Lokavsek«, da je nam Lokavčanom i drugim občanarjem toliko trpenja ovlzetega, da tega še ceniti ne moremo; mostovi so končani, le še en kos nove ceste od 100 met. dolgoti treba narediti, potem bomo vozili po treh novih mostovih. Kar se tiče dela mostov, moramo vsi reči, da jih je g. J. Hočevar, zidarski mojster s Ceste, prav dobro naredil, ali kar se tiče škarp ob cesti, več njih v oči bode, ker so iz premajhnih kamenov, ali po domače rečeno, iz »škul« narejeni, drugo krivdo je naredil g. M. B., ki je načrt napravil tem mostovom, in to posebno pri velikem mostu, ker je izdelal preveč na kratkem rajdu, jaz ne vem, ali je mislil, da se bode samo gospoda v kočijah vozila čez omenjeni most, moral bi bil vsaj vedeti, da so se uže iz c. k. gozda vozile dolge grede po 6 seznjev, zdaj se bo po tem mostu prav teško kaj tako dolgega vozilo. Trejo krivdo je naredilo naše slavno županstvo na dan družbe, ko je delo oddalo podvzetniku J. V. iz Otlice in sicer ono mu je dalo obrok, da delo konča do novega leta, dosti boljše bi bilo naredilo, da je dalo obrok do konca meseca oktobra, ker zdaj bi moralo biti skoraj vse delo končano, tako pa ima podvzetnik še 100 metrov ceste izdelati, in da je delo zdaj končano, koliko trpenja bi se bilo odvzelo našim voznikom in ubogej živali, in to posebno letos, ko je bil zmirom dež, da je v potoku voda strašno brod razorala, da se mora, ako hočejo ubogi vozniki kaj čez peljati, vpreči 4 do 6 volov, za težo, katero bi dva lahko prepeljala. Ako bode tako vreme še dalje, kakor je bilo do zdaj, bojimo se, da še za novo leto ne bomo imeli omenjenih 100 metrov ceste narejene, ker naš podvzetnik nema nobene sile pred novim letom delo končati. Lepe ceste in pota so čast županu in vsej občini, a mi imamo zdaj slabše, nego smo jih imeli pred 4 ali 5 leti, ko smo imeli tako lepe, da je bila naša občina v zgled drugim občinam. Da smo imeli pred tolikimi leti lepe ceste i pota z enolikimi troški, ko zdaj slabe, ta hvala gre g. F. H., ker v tistem času je bil on v starešinstvu za cestnega komisarja, in prav hvaležni bi bili g. F. H., ako bi zopet hotel prevzeti ta posel.

Minola so uže tri leta meseca marta, kar smo imeli volitve v občinski zastop, a še danes, ko je vendar uže 6 mesecev minolo nad postavno dobo, nič se ne dela, da bi se razpisale nove volitve, kakor bi se jih sedanji občinski očetje bali.

Iz Ljubljane 26. oktobra.

Netaktni napad »Soče« na gosp. Nabrgojo in naročeno poslano iz Ljubljane, je vse tukajšnje previde in pametne narodnjake indigniral; kajti, dasi se v tem ali onem morebiti ne slagamo, to moramo priznati g. Nabrgoju in prirejevateljem svetoivanske slavnosti, da jih je vodila vedno, tedaj tudi v omenjeni slavnosti, misel, da bodo z svojim postopanjem koristili narodu in domovini, in da so koristili, tega še celo menda kratkovidni g. napadnik ne bo zanikaval. — In sedaj prihajajo rekriminacije, ki morajo našo narodno stvar pred svetom, kateri ima vendar odprte oči, le smešiti in to sicer iz osobne mržnje. Da ste napili pri banketu nekemu gospodu, gotovo bi ne imel zadosti pohvale za slavnostni odbor!

Žalostno, res žalostno, da so razmere pri nas tak malenkostne in da imajo žurnalisti, katera bi imela slogo in jedinstveno mišljenje gojiti, semtertja v rokah možje, katerim je osobno slavo hlepje zateinilo vid.

Tukaj ne moremo verjeti, da so »Sokolci« podpisali ono poslano; skoval ga je najbrže kak slab, stien človek, ki je potem par podpisov vlovil, na to pa ga je napeljal najbrže uredništvo »Soče« samo. Česti nikakor ne dela ni prveinu, ni zadnjemu in Vi bi bili najboljše kaznovati oba, da ste ad verbum priobčili ono poslano, da občinstvo samo sodi, kam slepa strast dovede človeka.

Belgrad, dne 11. oktobra.

Danes ob 11. uri je sem dospel naš ljubljani kralj. Na savskem bregu je stopil na srbsko zemljo, dočakan po starih navadah od neizmernega ljudstva, visokih dostojnikov in vojaške parade. Po izvršenem pregledu vojske se je odpeljal v društvu s kraljico in suito v saborno cerkev, kder ga je duhovstvo z velikim številom ljudi obojega spola čakalo. Mej cerkvenimi ceremonijami, prav v trenutku, kadar je hotel kralj svetinjo poljubiti, ustrelil je revolverja ena ženska na njega. Ona je bila okoli 6 korakov z desne strani. Prvikrat ga ni zadela, zatoraj je drugokrat ustrelila — sreča pa je hotela, da ga ni tudi drugkrat zadela. Zastran tega je nastopila v cerkvi strašanska zmešnjava — kraljica je pala v omedlivo in ceremonije se niso mogle nadaljevati. Kralj pa videč največjo vzburjenost reče: »bratol živ sam! ništa mi nije!« nakar je malo potihnolo — kralj, kraljica sedejo z suito potem na vozove in odpeljejo se v palačo. K malu potem pa se kralj sam v vojaškem odelu, in samo z enim adjutantom na dvorskem vozu z dvora v cerkev na novo odpelje — in tam do izvršenih cerkvenih ceremonij ostane. Še le dolgo potem je bil poslan oddelek garde za čuvanje. Tako se je izvršila ta žalostna drama denašnjega dne.

Žena, katera je streljala na kralja — je vdova leta 1878 zaradi izdaje ustreljenega polkovnika Je-

frema Markovića. Vse misli, da so pri tem gnusnem delu vmešane ptuje roke. Ona ne taji stvari, — in v kratkem bomo videli kakšne se tajnosti iz tega izlegó. To je žalostno — da strašno, ali hvala Bogu, srečno je prošlo.

Gospodična Nigrinova iz Ljubljane se je vrlo obnesla — vse jo hvali — to se ve da — jezik še ne gre — kakor bi trebalo — ali saj se ne more tudi pričakovati za tako malo časa. Mi vsi iz srca čestitamo vrlj Slovenki — prvej na srbskej pozornici — Živela!

Domače in razne vesti.

V spomin 500 letnice Trsta se namerjava, kakor smo uže poročali, postaviti velik monument. Pa storilo se je več predlogov, in izdelalo več načrtov; tudi nek g. Marconetti je napravil lep načrt velikega obeliska. Naša misel in naš domoljubni nasvet je: Naj se postavi sredi velikega trga (Piazza grande) veličasten spomenik s štatvo našega preljudnega vladarja **Fran Josipa**, kajti on je odprl Trstu novo lepšo dobo.

Seja mestnega štarešinstva bila je včeraj zvečer. G. Nabergoj je interpeliral župana zakaj ni magistrat še uvedel novo postavo za varstvo polja. Župan objavi odgovoriti v prih. seji. Volila sta se potem kuratorji za mestni muzej Revoltelev, in kuratorji za višo trgovsko šolo. — Odobrili je potem zbor troške za slavnosti o prihodu cesarja v znesku 17500 gld. — Proti temu odobrenju se je levica nekoliko ustavljala in ni glasovala za svoto, ki presega dovoljeni kredit 1500 gld. Zbor je potem na R. Luzzatov predlog, katerega je podpiral tudi g. Nabergoj dovolil okoliškim županom (capovilla) poprejšnje njih plače, povšil plače čuvarjem mestnih ječ in je začasno odbil prošnjo okrajnih predstojnikov za povračilo voznih troškov; dovolil 300 gld. za ceste in 1848 gld. 89 kr. za pokritje primanjkljaja pri troških za mestno stražo. Konečno je ugodno rešil prošnjo društva »Circolo accademico italiano« na Dunaji, da namreč magistrat prevzame prenoženje društva v slučaju, ako bi bilo razpuščeno, ob enem pa dovolil onemu društvu podpore 200 gld.

Za finančnega vodja v Trstu, kakor se za gotovo pripoveduje, imenovan je dosedanji finančni vodja v Sarajevu, gosp. **Christ**.

Gospod Baldini, popotni učitelj kmetijstva nam naznanja, da bode govoril 29. t. m. na Občinah v ondotnej soli po 3. uri pop. Po govoru bode kazal v kleti g. A. Daneu-a razno vinarsko orodje in njega pravilno rabo.

Ministerstvo za deželno brambo je razposlalo vsem občinam razglas, po katerem dobé vdove in sirote (fantiči do 14, deklice do 12 leta) onih vojakov, ki so v zadnjem uporu v Krivošjan padli, enako podporo iz državne denarnice, kakor družine tistih, ki so padli v boju v Bosni in Hercegovini.

General Wolseley, zmagalet upornikov v Egiptu, katerega prinod v Trst smo zadnjé naznanili, bil je tukaj pozdravljen z vsó častjo, tudi strelba z mestnega grada ga je napovedala. W. je mož kakih 50 let, majhne, pa krepke postave. Obiskal je razstavo, popoldne pa se je odpeljal z vlakom na Laško. Na kolodvoru mu je izročila soproga angleškega konzula krasen šopek cvetic in angleška kolonija popolnem zbrana mu je klicala: »hip, hip, hurra!« Na istej vojni ladji, kakor Wolseley, došel je v Trst tretji sin angleške kraljice Viktorije, vojvoda Connaught, in ta ostane nekaj časa v našem mestu.

Levi in Parenzani. Nekateri italijanski časniki trdijo, da nočeta italijanska ministra Mancini in Zanardelli takoj odstopiti, ako bi italijanska vlada izročila avstrijske bombardarša Levija in Parenzanija.

Mrtvega našli so v sredo zjutraj v postelji 50 letnega kočijaža Josipa Gulič. Stanoval je v ulici »della Fontana« št. 5.

Državna ustanova letnih 300 gld. za učence živino zdravnišnice na Dunaji je razpisana. Pravico do nje imajo učenci s Primorskega, Kranjskega in Koroškega, ki so z dobrim vspehom dovršili šest gimnazijalnih ali realnih razredov. Prošnje za to ustanovo naj se vložijo do 1. novembra t. l. pri ministerstvu za pouk in bogočastje.

Gosp. M. Poliču, predsedniku čitalnice v Trstu došlo je sledeče pismo:

Veleštovani gospodine!
U dan najradostniji moga života dné 1. listopada o. g. stiga mi je i od braće na plavoj Adriji srdačna čestitka, a to od »slavjanshe čitaonice«, v Trstu, kojoj ste Vi gospodine vriednim predsednikom. Nemogući se ja svoj toj gospodi na toplom prijateljstvu zanavlati, izražujem evo ovim koit Vam, gospodine predsjedniče, toli svoj ostalaj slavenskoj braći, vriednim članovam čitaonice Vaše najtopliju hvalu moju.
Bog Vas u plemenitoj borbi za pravednu stvar u osamljenom tom kraju osobitom milosti o blagoslovom svojim bodrio i kriepio.

Sa odličnim štovanjem
Strossmayer.

Djakovo, 8. Oktobra 1882.

Biskup Strossmayer se je v lepem pismu zahvalil gosp. Murniku, ki mu je v imenu ljubljanskega zabavnega in literarnega kluba brzojavno čestital o priliki blagoslovenja cerkve v Djakovem. V tem pismu vzvišeni gospod mej drugim pravi: »Molim Vas — svim Vašim drugovom, vriednim Slovencem, izročite uz uvjeravanje, da mi je osobito drag i osobito štovan bratimski narod slovenski, narod nezaboravnog moga prijatelja Janeza Bleiweisa, komu jednako kao i momu narodu svaku sreću i blagoslov prosim«. — Tudi g. dr. Zarniku, ki mu je čestital v imenu kluba narodnih deželnih poslancev, poslal je prelepo zahvalnico, iz katere posnemamo to-le: »Dragi Bog Vam platio ljubav Vašu; a naplatio Vam i narodu plemenitomu Vašem mukotrpu onu

borbu, koju kroz viekove za očuvanje svoje narodnosti i svojega jezika toli junački vodite. Sreću i budućnost srdačne dvoje braće, Slovenca i Hrvata, usporio i ujedinio!« Zahvalil se je tudi predsednikoma ljublj. »Šokola« in »Matica« s prelepimi besedami.

Iz koprškega okraja se nam piše: V dan 8. okt. je imel odbor »slov. učit. društva za koprski okraj« sejo s tem le dnevnim redom: 1. določitev kraja in dneva društvenega zborovanja v novembru t. l., 2. sestava dnevnega reda za to zborovanje, 3. nasveti. Določi se zborovanje v Dolini, na četrtek 9. novembra ob 10. uri zjutraj s tem le sporedom: 1. predsednikov pozdrav; 2. prečita se zapisnik zadnjega zborovanja; 3. jezikovni poduk v narodnej šoli, razpravlja g. M. Anžlovar; 4. o okrajnih šolskih svetih, govori g. A. Vertovec; 5. razgovor o matici, razrednici in zamudniku; 6. nasveti. Ob priliki te odborove seje smo privatno marsikatero pametno rekli, o čemer bom poročal enkrat kasneje.

Služba suplenta za zgodovino, geografijo in slovenščino s slovenskim učnim jezikom razpisana je od 1. novembra t. l. za šolsko leto 1882/83 na c. kr. izobraževališči za učitelje v Gorici. Plača po zakonu določena. Prošnje na vodstvo imenovanega zavoda.

Vabilo. Odbor Slovenskega bralnega-podpornega društva v Gorici uljudno vabi čestite družtvenike k tem le veseljem in predavanjem: 1. V nedeljo 29. oktobra (pri lepem vremenu) »Zalet« v Miren. Gospodje družtveniki se zberejo ob 2. uri popoldne v društvenih prostorih, od koder se odrine na vozovih v Miren. Gg. družtveniki, ki se želé vdeležiti izleta, naj se oglase do 10. ure zjutraj istega dne v društvenih prostorih, da bode odbor vedel, koliko vozov najeti. Pri izletu bodo peli Mirnski, Šempeterski in Goriški pevci. Iz Mirna nazaj v Gorico se vrnejo vozovi ob 7. uri zvečer. 2. V nedeljo 12. novembra ob 4. uri popoldne veselica v društvenih prostorih s petjem in tombolo. 3. V nedeljo 26. novembra ob 7. uri zvečer predavanje; govoril bode gospod predsednik, prof. Povše. 4. V nedeljo 10. decembra ob 7. uri zvečer bo predaval č. g. dr. Gregorič. podpredsednik. 5. V nedeljo 17. decembra ob 7. uri zvečer veselica s petjem, tombolo in govorom. Govoril bo gospod Ernest Klavžar, društveni tajnik. Opomina se, da za posamezne zabave in predavanja se ne bodo razpošljala posebna vabila. Gospodje družtveniki, kateri so pevci, ali imajo sposobnost za to in se želé udeležiti pevskih vaj, naj se blagovoljno oglase pri odboru, da bo mogel preskrbeti, česar treba za podučevanje.

Občinske volitve v Pagu so bile 24. t. m. Narodnih volilcev je bilo 43, a poverjeniki so jih nezakonito odvrgli 18! Nasprotniki so imeli le 28 zakonitih glasov, tem pa so dodali 5 nezakonitih in tako se je zgodilo, da so narodnjaki imeli 25. bajamontovci pa 33 glasov. Zoper to krivično volitev se je vložil protest.

Splitski Italijanaši na vse kriplje delajo, da bi se ovrgele splitske občinske volitve. Ker pri vladi niso nič dosegli, obrnoli so se na državno sodišče.

Ljubljanski mestni zastop je v včerajšnji seji na predlog dr. Zarnika izvolil biskupa Strossmayerja za častnega meščana ter sklenol, slovenski jezik kakor uradni jezik, od 1. januarja 1883 počenši uvesti v vse mestne uradnije; dr. Schaffer je proti temu sklepu protestiral. Vsi Slovenci pa Strossmayerjevo volitev in uvedenje slovenskega jezika v mestne urade z veseljem pozdravljamo.

Gostilna in kavarna v »narodnej čitalnici« v Ljubljani, s steklenim salonom, gostilničnim vrtom, kegliščem in stanovahščem se daje od sv. Jurija 1883 naprej v najem. Za to podjetje oglasiti se je do konca decembra 1882 pri odboru narodne čitalnice Ljubljanske.

Slovenske Maticе odbor je v seji 21. t. m. sklenol izdati te le knjige: a) Letopis, b) Spomenik, c) Književna zgodovina štajerskih Slovencev, d) Lovčevi zapiski. Sprejela sta se rokopisa »Logika«, spisal dr. Križan, in Slovensko-italijanska slovnica, spisal J. Križman. Nasvetovalo se je tudi, naj odsek s prof. Sukljejem napravi osnovo za »Spomenik o zvezi Kranjske z vladarsko habsburško rodbino«, in po časnikih priobči v ta namen vabilo do pisateljev. V »Letopis« se sprejme životopis slavnega pisatelja dr. Fr. Miklošiča z sliko in za njegovo 70letnico napravi posebni odtiski.

Gosp. Ivan Jenko, pokojnega Simona Jenka brat, izdal je svoje pesmi. Knjiga ima 206 strani in sta jo prav lično natisnola Klein in Kovač v Ljubljani. Dobiva se v Ljubljani v Bambergovej bukvarni in v Gorici pri Wokolatu. Cena 1 gld.

Obešen je bil zadnji četrtek v Korneuburgu pekovski pomočnik Ignacij Binder, ki je kmeta Winklerja na stokeravskej cesti umoril in oropal. Ko so mu smrtno sodbo naznanili, začel je strašno žreti, pokadil pet kuba-cigar ter se vedel jako nesramno, a ko je zagledal vešala, upadel mu je pogum in začel se je tako po babje vesti, da je rabej rekul, da še nikoli ni imel pod roko tacega babeža, če tudi uže 21 let obeša.

Ni veselja brez pelina. Necega uradnika soproga na Dunaji je objokovala svojega dveletnega sina — edino dete — kakor mrtvega. Uže več tednov ga je vila božjast, in uže nad eno uro ni bilo več čutiti življenja v njem. Dekla je tekla po zdravnika in ko je ta prišel, tolažil je najprej jokajočo mater, potem pa se obrnul k otroku. Preiskal ga je zelo pozorno, odprl mu potem trdo zaprte ustne in ulil mu neke tekočino v usta; minolo je nekoliko minut, ko se približa zdravnik v kotu ihteej materi s poročilom, da dete živi, ter da ne bo umrlo, ampak v malo dneh zopet zdravo. Dete je imelo, kakor se to pri božjasti večkrat prigodi, obeni krč ter je ležalo kakor mrtvo. Ko je mati to začula, zakliknola je, skočila k detetu

in opazivšo, da dete res živi, prevzelo je veselje tako, da se je na tla zgrudila, pri tem pa tako nesrečno padla, da si je nogo zlomila i na glavi hudo pobila.

Prepir zarad samomorilca. Mej kostensko in klostergrabsko občino se je unel razpor. Nek to se je namreč obesil na plot, ki dela mejo mej obema občinama, obe občini pa se branite pokopati samomorilčevo truplo. Zastopniki klostergrabske občine pravijo, da ima dolžnost kostenska občina pokopati truplo, ker je plot na njenej zemlji; zastopniki kostenske občine pa trde, da imajo to dolžnost Klostergrabci, ker truplo ne visi na notranjej, ampak na zunanjej strani plota, tedaj nad klostergrabsko lastnino. Radovedni smo, kako se konča ta imenitna pravda.

Razpokljive cigare. V Segečinu je kupil inženir Müller v nekej tobakarnici cigar, ter je eno zasmodil i ko je parkrat potegnul, razpokila se je ter mu obraz popolnoma razmesarila. Cigara je bila napolnjena z nitroglicerinom. — Se tega je bilo treba!

Bogatstvo Rothschildov. Brata barona Rothschild v Frankfurtu sta nedavno naznanila svoj letni dohodek, da je državna oblast mogla odmeriti dohodninski davek. Baron Villy Rothschild je naznanil, da ima 4,788,000 mark letnih dohodkov; baron Mayer Rothschild pa 4,560,000 mark. Oni ima tedaj na dan 13,120 mark, na uro 540 mar, na minuto 46 mark, i na sekundo 15 vinarjev dohodka.

Čudna oporoka. O tej pripoveduje »Chambers Journal« to le: Nek brooklinski meščan je zapustil 71 hlač. Po njegovej oporoki so se v prid zaloga za uboge na javnej dražbi tako prodale, da noben kupec enih hlač ni smel za druge nič ponuditi. Za ta čudni pogoj se niso zelo menili, ali necega dne je eden izmej kupcev hlače dobro preiskal, ter našel pod robom nekaj všitega. Odparal je tedaj rob i našel majhno mošnjico, v njej pa 10 bankovcev po 100 dolarjev. To je on razglasil in vest se je naglo razširila. Preiskalo je hlače vsled tega vseh družih 70 kupcev in vsak je bil za 100 dolarjev bogatejši.

Poštne hranilnice. Priprave za ustanovitev poštних hranilnic so dospelo do tega, da se s početkom približnega leta lahko ustanove in se dolične naredbe, ukazi in poduki k malu razglasé. Poštних hranilnic svét bo imel devet udov, načelnika bo imenoval cesar, štiri ude bo imenovalo trgovsko ministerstvo iz stanu obrtnikov in trgovcev, tri druge izmej aktivnih državnih uradnikov, katerim se pridruži vodja poštних hranilnic. V poduku gledé občevanja občinstva s pošt-nimi hranilnicami se navedó razne hranilnice, razjasne se raba hranilničnih mark, kako se bo denar na obresti nalagal, kako se bo godila kontrola, izplačevala vložbe itd.

Kako se spozna umetno vino. Naravno vino, če ga naliješ v steklenico do polovice, in steklenico pokriješ samo s kosom papirja, skal se v 4—7 dneh; umetno vino pa v enakem slučaju ostane čisto. Ta poskušnja ne stane troškov.

Varčnost.
Nova zaloga izdelanih oblek za može, fantiče in mala dekleta slavnoznane tovarne
Leopold Tedesko & Comp.
iz Dunaja
Prosnitz-a in Pressburg-a,
v Trstu, Corso št. 709/2 na voglu velike gostilne »Aquila nera« pri
Aleksandru Eisenstädter-u
ponuja bogato zbirko elegantnih oblačil, jako trdno delanih iz dobrega, garantiranega blaga, bodisi izbornega, bodisi navadnega, na debelo, ali pa na drobno po stalnih fabriških cenah.

Poslano.
Podpisani naznanja svojim prijateljem in znancem, da se je tožba sinov ranjega *Kurela* v Ricmanjih v zadevi prigodbe na dan sv. Jožefa t. l. s tem končala, da slavna c. k. deželna sodnija v Trstu in pri obravnavi 13. m. tudi c. k. okr. v Kopru ni najdla niti najmanjšega uzoka, da bi zoper podpisane sodnijsko postopala.
V Trstu 25. oktobra 1882.
A. B. Angeli.

Poslano.
Vkljub iz Ljubljane naročenej izjavi v zadnjaj »Soči«, trdim še vedno, da je gola neresnica, kar je ta list pisal o mojej napitnici pri banketu dné 24. min. mes. S tem je konec odgovorov od moje strani.
Prosek 24. oktobra 1882.
J. Nabergoj.

Izjava.
Podpisani deležniki banketa dne 24. septembra t. l. in drugi udje »podpornega delalskega delat. društva« protestujemo proti napadom v »Soči« na vrie rodoljube in osobito na našega drž. poslance g. Nabergoja in javimo, da ni res, kar trdi oni list gledé napitnice g. Nabergoja pri omenjenem banketu.
Tržaški Slovenci so v obče kolikor mogoče dobro in z veseljem sprejeli doše goste, a niso pričakovali, da bode nekdo iz mej njih stanu to pisati, kar čitamo v zadnjaj šte. »Soči«, mi tudi ne verujemo, da je sploh mogel kak ljubljanačan podpisati ono izjavo v zadnjaj »Soči« dokler ne vidimo podpisov.
V Trstu, 24. oktobra 1882.
Gjuro Vučković, V. M. Živic, Ivvan Gulin, A. Klun, J. Požar, Nik. Krapež, Fran Žitko, A. Žitko, Gregorič

Ivan, Iv. Bezek, Josip Seleš, A. Šorli, Umek A., Umek Ivan, Iv. Ipavce, Ant. Marič, Ante Pogorelec, Ant. Muha, Josip Laščak, St. Prelec, F. Potočnik, Ivan Z-len, Franjo Srebotnjak, Alojzij Semčič, Stefan Hrovat, J. Draščak, Fr. Nadališek, Iv. Nadišek, Ivan Mramor, L. Vodopivec, F. Malgobitič, F. Sakser, F. Čokelj, A. Škabar, Jajčič Ivan, M. Žerjav, Rus Fran, Stefan Hrovat, A. Mulej, Luka Vodopivec, Iv. Čendur, Sveta J., P. Valič, M. Gregorin, F. Mohorčič, L. Hain, J. Suštaršič, J. Painič, J. Keržec, J. Maurič, J. Gardol, J. Kranjc, J. Vojska, A. Stare, F. Urbančič, A. Mikol J. Dolinar in še 235 drugih podpisov, katere si mora vsakdo ogledati v sobi našega uredništva in katere ne moremo vse prinesiti zaradi pomanjkanja prostora.

Na Sočino »Pojasnilo« *

tiskano u broju 42. dne 30. Oktobra 1882.

Goriška »Soča« bavi se več u tri svojih brojeva o svečanosti »Radničkoga« podp. družtva» prigodom blagoslovenja družtv. zastave dne 24 Sept. t. g. Svaki dobro misleci rodoljub očekvao bi, da će se Slovenska novina izraziti ako ne pohvalno, to bar povoljno o epohalnoj, po grad Trst »slavenjskoj« svečanosti. Na žalost moju i svijuh domovinu iskreno ljubećih, čitaju se u gore spomenutom listu opisi i »pripisana« koja nikako nemogu služiti na čast slovenskomu narodu, jer u njih je spuštena sa vida obća dobrobit naroda, a ustupljaju mjesta osobnim antipatijam i podlim napadanjem. Da je i bilo kakvih pomanjkanja, te da se i nije moglo na svakoga posebice imati obzira to bi svaki oduševljeni patriot iztaknuo svevelevažnost čina, a za sebe zadržao, i ne pred tudji svet iznašao slučajne nedostatke, koji bi se po njegovoj tvrdnji prevoditi imali. — Želiteli što postići, to morate pred svetom biti jedni i složni, a osobna vaša neprijateljstva poravnajte medju sobom, inače do vas nikada zriela naroda. Dotični dopisnici u svojoj »finoci« htiedoše da sve pomaze te su dosljedno dodirnuti se i odbora za priredjenje svečanosti, pa budući sam ja niže potpisani bio članom istoga, to nemogu na ino nego da zamolim slavno uredništvo ovoga lista, da blagoizvoli primiti sljedeće riedke na uhar istine:

1. Nije istina, da je kod banketa, g. Ivan Nabergof bud direktno bud indirektno nazdravio namjestniku što je i on sam već u ovome listu očitovao te nikako nemogu pojmiti, kako se može dvojiti o muževnoj rieči jednoga zastupnika na carevinskom vieću. Slabi su to simptomi, kad se već ni zastupnikom slovenskoga naroda ne vjeruje!

2. Nije istina, da je g. Viktor Dolenc u svojem gozdravu ostantativno prezreo Ljubljansku deputaciju; g. Dolenc nazvao je u svome govoru dobro došli mi sva družtva, koja su iz bliza i izdaleka došla povećati sjaj svečanosti, a njemu kod banketa nije ni pripadalo, da pozdravi poimence Petra i Pavla, jer je stolom ravnao g. Mate Polič, kojemu je bila dužnost nazdraviti svim nadošlih gostovam što je on i podpuno izvršio. Vele smješnom čini mi se primjetba učinjena od većine pri svečanosti prisutnih »Ljubljancana« da toga dneva obdržavani banket može se smatrati »navadnim« objedom opaziti moram, da je to bila svečanost »Radničkoga« družtva, dosljedno, da svaki znade koliko može takvo družtvo pružiti. Jeli su mislili ta na francezku odgojena, većinom na svoje troškove u Trst došavša gospoda, da će ih »Radničko« družtvo lukulički pogostiti, te im pružiti sve ugodnosti koji iziskuju ti gentelmani! Dakle to je bila svrha vašega putovanja u Trst?

3. Nije istina, da nije bilo drugoga dana vidjeti nijednoga člana odbora. Da nenavadjam drugih, bio je potpisani od rana jutra u izložbi, te bijaše na ruku mnogobrojnim gostovom, koje ču u potrebi i imenovati.

4. Što se tiče izleta parobrodom u Miramare imam opaziti, da je parobrod od Lloyda bio najmljen za f. 250. i to sa pogodnom da odbor javi ravnateljstvu do 5. sati posle podne dne 24. Sept. jeli će taj izlet imati mjesta ili ne, inače ima »Radničko družtvo« u svakome slučaju izplatiti Lloydu ugovorenu svotu. — Budući je društvenom odboru najveća briga, da gleda na materialno dobrostanje Tršćanskih radnika, to nije bezuvjetno hotio izdati te svote već je vidjeć, da je vrlime istoga dneva prama večer se sasvim pokvarilo i kišilo, odrekao isti izlet, prištediv time družtvu ne malenu svoticu. Predsjednik družtva oznao dosljedno u večernjem koncertu, da uz onakvo vrlime nemoze biti sutrašnjega izleta u Miramare.

5. Da se izbjegne svakome nesporazumljenju, izjaviti mi je, da je kod odlazka pojedinih družtva bilo uvjek prisutno nekoliko odbornika, koji su se nasrdačnije oprastali od mljih gostova, koje takve nazvati smijem.

Konačno još jednu opazku. Teško mi je pri srcu kad pomislim, kakve li podpore uživaju od braće svoje Tršćanski Slovenci, kad se ih ovako neplemenito napada. Nemogu na dalje pomisliti kako mogu naobraženi ljudi onakova šta »javno« napisati. Čudnovato, da kod tih finih muževa vlada onaj lepi »bon ton« u načinu pisanja! Dje vam je ugladjenost ako i želite stogod nepovoljna izraziti. Način pisanja odaje duhovitoga pisca. Jedan od ovih znade više negoli 50 drugih, čuje više negoli 50 drugih, nijeli to »držovitost« ako se i ja poslužim jednim finim izrazom.

Zrele muževe, vaše piskaranje neće smutiti. Uvjek vičete na lijevo i desno, kad se što uradi nije vam pravo, budući je radio ovaj a ne onaj, nije vam najsvetija stvar kad se sa osobama pravdate. Tko god što uradio po narod, plemenit je po mene čovjek a tim više oni, koji se već cijeli svoj život bore, da materialno i duševno podignu svoj narod, koji osobne interese zapostavljaju obćemu dobru. Za mene bila bi utjeha kad bi Slavenski odnošaji u Trstu evali, a vami su sada, budući na bolje okreće, trun u oku. Sudite kako vas je volja!

Sa odličnim poštovanjem

Gjuro Vučković,

Predsjednik »Tršćanskoga Sokola«.

U Trstu 24. Oktobra 1882.

Tržno poročilo.

Kava — še vedno zanemarljena. Prodalo se je 1600 vreć Rio po glđ. 35 do 56., cene druge kave nespremenjene.

Sladkor — v slabem obrajtu. Sladkor v vrećah prodajal se je po glđ. 30 1/4 do 31 1/2, cene padajo.

Olje — brez vsake spremembe, kupčija nezatna.

Sadje. — Po sadju je v obće dobro prašanje, vsled česar so cene trdne — Pomeranče, limoni od glđ. 4 do 7, fige v sodih glđ. 14 do 15 1/2, rožiči glđ. 6 1/2 do 9, mandlji glđ. 69 do 74, fige v vencih glđ. 18

*) To poslano je bilo nam poslano uže za zadnje štev., a počakati smo hoteli s temi poslanimi in prošti gospodo, da se oslote zaradi ljubega mira; a ker »Soča« v danes došlih listu napoveduje novo napade, nismo mogli več posredovati.

Uredn.

do 19, cvebe glđ. 17 do 20, fine Elemé glđ. 24 do 32, Sultanina glđ. 29 do 44.

Riž — malo kupčije, pri vsem tem pa so cene jako trdne. Italijanski riž glđ. 16 1/2 do 23 1/2, indiški glđ. 12 1/2 do 12 3/4.

Petrolje — malo kupčije, cene bolj mlahove. Denes stane petrolje glđ. 9 1/4.

Domaći pridelki. Fižola cene so zopet nekoliko niže postale, ker ni posebnega izvoza. Rudeći velja denes glđ. 10 1/4 do 11, bohinee glđ. 12 do 12 1/4, koks glđ. 14, mandolon glđ. 13 1/2, mešani glđ. 9 do 9 1/2. Maslo v jako dobrem obrajtu. Hrvatsko glđ. 90 do 91, štajersko glđ. 92 do 94. Cena jako trda, ker manjka blaga.

Žito. — Pšenica glđ. 10.20 do 10.60, kuruza glđ. 8 1/2. Cene trdne v kljub nezatnej kupčiji.

Les. — Srednja kupčija, cene uže već časa stalne. **Seno** — glđ. 1.70 do 1.90. Cena trdna.

Borsno poročilo.

Še vedno prevladuje na borsu mlahovost, kurzi po malem padajo. Tudi valute in devize mlahove.

Dunajska borsna

dne 27. oktobra.

Enotni drž. dolg v bankovnih	76 glđ. 65 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77 » 35 »
Zlata renta	95 » 50 »
5% avst. renta	92 » 10 »
Delnice narodne banke	835 » — »
Kreditne delnice	307 » 70 »
London 10 lir sterlin	119 » 15 »
Napoleon	9 » 46 »
C. kr. cekini	5 » 65 »
100 državnih mark	58 » 40 »

Dve srečki rudečega križa

se dobite za vplaćilo 50 soldov na teden ali 2 goldinarje na mesec pri Josipu Zoldanu, verificijski urad in menjavnica, via d' Orologio Trst. 6-5

glavni dobitnik 200.000 glđ.

Naznanilo.

Hiša v Logu pri Ricmanjah v najboljšem stanu, z nekaterimi lepimi sobami in lepim pohištvom z vinogradom in sadovnjakom se proda ali da v najem. Na to se opozarjajo posebno podjetniki in inženirji o priliki traciranja železnice Hernalze-Trst. — Več pove v Logu, ali pa v Trstu, piazza della Legna, lastnik **A. B. Angeli.** drogulst.

3-1

Gostilna „zur STADT WIEN“

via S. Nicolo št. II, v središču mesta, priporoča svoje lepe protsore po nizkej cenl. 21-21

ROČNI MLINI

stiskalnice za grozdje

in za konzerve iz sadja.

Sesalke in cevi iz železa,

Plinovi motori

OTTOVI,

popolneja in bolj ekonomična sistema.

Deset njih se rabi v TRSTU.

Železne cevi.

Zaloga portlandskega cementa in hidravličnega apna,

Stavbeni stroji.

SCHNABL & C.

v Trstu via Carintia 17. 23-19

The **Singer Manufacturing & C.**
New-York.

Ako se plati vsak teden samo

eden goldinar

dobi se

Originalni

Singer-jev šivalni stroj,

in to brez povišanja cene.

Poroštvo se daje za pet let, poduk na domu brezplaćno

G. NEIDLINGER,
generalni agent

V Trstu, Corso, palača Modello

Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad

3 kr. in tucat 30 kr. (13-11)

Odlikovano s sreberno medaljo na tržaškej razstavi.

Najnovejši patent-hlačniki!

Najbolje praktični, primerni, elegantni!

od **Dom. Schönbaumsfeld-ovega sina**
na Dunaju.

Na prodaj pri vseh trgovcih na veliko in skoraj pri vseh na drobno, v avstro-ogrskoj državi.

Prosi se, dobro paziti na izdelavo. 12-13

Dunaj! **Dunaj!**

Čujte, glejte, strmite!

Oskrbništvo falirane velike anglo-britijske fabrike srebrnih izdelkov prodaje vse izdelke zelo pod fabričko ceno. Kdor pošlje, ali se naroči povzjeti, 7 glđ. 30, dobi prav krasno namizino iz najljepšega anglo-britijskega srebra (ki je poprej veljala 35 glđ.) Vsak naročnik dobi pismeno poštvo, da namizina ostane 10 let bela.

- 6 namiznih nožev, z izvršno jekleno ostrino,
- 6 pravih angl. br. srebrnih vilic iz onega kosa,
- 6 masivnih angl. br. srebrnih namiznih žlic,
- 1 teško angl. br. srebrno veliko žlico za juho,
- 6 izvršnih angl. br. srebrnih podnožnikov,
- 6 angleških desertnih ploščkov,
- 1 izvršna popernica in cukrovnica,
- 6 najlepših cizeliranih prezentir ploščkov,
- 6 lepih masivnih kupic za jajca,
- 6 najlepših angl. br. srebrnih žlic za jajca,
- 6 krasnih najljepših ploščkov za cukar,
- 1 čajnica najljepše vrste,
- 2 krasna salonska s-čelnika,

64 kosov.

V dokaz, da moje naznanilo.

ni sleparija

zavarujem se javno, če blago ni po volji, vzeti ga nazaj brez ugovora. Kdor hoče tedaj dobiti za svoj denar dobro in pristno blago, ne pa izmeček, naj se, dokler je kaj zalge, zaupljivo obrne name.

J. H. Rabinowicz Dunaj,

glavna zaloga anglo-brit. fabrike srebrnih izdelkov II. Schiffamtgasse 20 a. Pruh za šitčenje storaj omenjenega blaga so dobiva v večjih količinah pri meni. — Škatlja velja 15 kr. (6-1)

Vozni red železnice za Trst.

Od 1. junija 1882 naprej.

Odvoz iz Trsta.

6.40 zjutraj (brzovlak) (I., II., III. do Ljubljane od tam naprej I., II. razred) na Dunaj, zveza z Reko, Puljem, Bruckom, Zagrebom, Beljakom, Celovcem, Bolzanom.

6.50 zjutraj (brzovlak) (I., II., III.) v Nabrežino, Videm, Benetke, Milan, Rim

9.05 zjutraj (omnibus-vlak) v Nabrežino, Videm, Benetke.

10.05 zjutraj (poštni vlak) (I., II., III.) na Dunaj, zveza s Pešto, Bruckom, Zagrebom, Karlovom, Siskom.

5.05 popoldne (omnibus-vlak) (I., II., III.) v Nabrežino, Videm Benetke, Milan, Rim.

6.— popoldne (poštni vlak) na Dunaj, zveza z Reko, Pešto, Bruckom, Beljakom, Zagrebom, Karlovom, Siskom, Celovec am, Bolzanom.

8.— zvečer (kurirski vlak) (I., II., III.) na Dunaj, zveza s Pešto, Kanjfo, Bruckom.

8.15 zvečer (mekan vlak) (I., II., III.) v Ljubljano, Polo, Bruck, Beljak, Alo.

9.— zvečer (omnibus-vlak) v Nabrežino, Videm, Benetke, Milan.

Dolaz v Trst.

6.— zjutraj (mekan vlak) (II., III.) iz Ljubljane, Beljaka, Celovca, Pola

7.36 zjutraj (omnibus-vlak) iz Milana, Benetke.

8.10 (kurirski vlak) (I., II., III.) iz Pešte, Dunaja.

10.38 (poštni vlak) (I., II., III.) iz Dunaja, Reke, Slaka, Zagreba, Pešte.

11.20 (omnibus-vlak) iz Rima, Milana čez Nabrežino.

6.21 zvečer (poštni vlak) (I., II., III.) iz Dunaja, Hrvatskega, Ograkega.

7.45 zvečer (omnibus vlak) iz Kormina čez Nabrežino.

8.15 zvečer (brzovlak) iz Italije čez Nabrežino.

8.51 zvečer (brzo vlak) (I., II., III.) iz Dunaja, Ljubljane zveza z Reko.

12.15 v noči (omnibus-vlak) iz Italije čez Nabrežino.

Tinctura Chinae & Rhei comp. vulgo

Marija pomagaj želođečne kapljice,

katere napravija

Gabriel Piccoli

lekar »pri angelji« v Ljubljani, Dunajska cesta.

To zdravilo napravljeno iz najboljših zelišč, katerih mnoga rastejo v okolici znane romarske cerkve Matere Božje na Brezji na Gorenjem, ima čudovito moč v sebi.

Omenjano zdravilo služi v pomoč, ako kdo nima dobrega želodca, ako ima slabo sapo, ako ga napenja, ako se mu peha in ga vije, proti želođečnemu prehlajenju, zlatenici, ako se komu hoče vzdigati, ako boli koga glava (če to ne izvira iz želodca), proti zgagi, ako se dela komu kamen in nabira sluz, proti želođečnemu krču in zaprtju, ako je želoдец pokvarjen z jedjo in pijačo, proti glistam, proti boleznim na vranici, jetrih in proti zlati žili, in v različnih mrzlicah. Cena 1 Steklenice 20 kr.

Francova esenca, ki jo izdeluje **G. Piccoli**, lekar »pri angelju« v Ljubljani, na Dunajski cesti, je narejena iz rož, je pomagala že tisočim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec doblva. Ta esenca ozdravi bolezni v želodcu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemorofide, zlatenico itd., ki so vse nevarne, če se v pravem času ne ozdravijo. 1 steklenica 10 kr.

Antirrhëumom, pripravil **G. Piccoli**, lekar »pri angelju« v Ljubljani, na Dunajski cesti. Najboljše zdravilo proti prehlajenju, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Cena 1 steklenice 40 kr.

Najboljše in najplivnejše pravo norveško pohumeljevo jetrno olje proti mramorici, rhabitisi, plučnici, kašlju itd., v steklenicah à 60 kr., 10 steklenic 5 glđ., z železnim jodirjem združeno (posebno vplivno pri malokrvnih in kjer treba čištenje krvi) v steklenicah à 1 glđ., 10 steklenic 8 gl. Vsa naročila grede v lekarno **Piccoli »pri Angelju«, Ljubljana, dunajska cesta, velika zaloga najboljših alopatičnih in homeopatičnih zdravil, zdravilstvenih posebnosti, rudniških vod, dišav. (24-5)**